

30 червня 2015 року у Кіровограді відбувається розширене засідання Антикризової ради громадських організацій України та Правління УСПП: «Стратегічні пріоритети інвестиційного потенціалу Кіровоградщини». Його головна мета – визначити пріоритети розвитку найперспективніших галузей області, найпроблемніші питання місцевого бізнесу та знайти шляхи їх вирішення. На засіданні присутні: керівництво Українського союзу промисловців і підприємців на чолі з президентом УСПП Анатолієм Кінахом, представники РВ УСПП, члени Антикризової ради громадських організацій України, представники міської влади та обласного керівництва, зокрема – голова обласної державної адміністрації Сергій Кузьменко.

Починаючи з 2012 року, рівень інвестицій в Україну має тенденцію до зниження. Вона особливо прискорилося у нинішньому році – за I квартал обсяг іноземних інвестицій, вкладених в економіку країни, склав лише 345,5 мільйонів доларів, що на 39,4% менше порівняно з показником 2014 р. Низький рівень інвестиційної привабливості України є наслідком нестабільності на фінансовому ринку, відсутності сприятливого ділового середовища, воєнних дій на сході країни, а також – непослідовності дій уряду у проведенні реформ та управлінні економікою.

Попри негативні фактори, всі без виключення регіони України мають великий інвестиційний потенціал.

Кіровоградська область має можливості вийти в лідери за обсягами інвестицій і стати передовою в реалізації бізнес-проектів, адже має вигідне географічне розташування, розгалужену залізничну і автомобільну мережу. Великий потенціал для інвестування Кіровоградщини мають аграрний сектор, сільськогосподарське машинобудування тощо.

Ключовими проблемами для економіки Кіровоградщини, окрім загальнодержавних, є значні масштаби простою виробничих потужностей, високий рівень зношеності основних засобів, недостатня робота з просування регіональних інвестиційних проектів серед закордонних інвесторів.

Задля конкретного ефективного впливу на економічну ситуацію в Кіровоградській області УСПП та Антикризова рада громадських організацій України планують розширити стратегічні напрямки своєї роботи і доповнити Антикризову програму спільних дій влади та бізнесу положеннями з розвитку інвестиційної привабливості Кіровоградщини, пропозиціями з вирішення проблем, які заважають розвиватися регіональному бізнесу, гальмують просування інвестиційних проектів.

Учасники розширеного правління правління підкреслюють необхідність розробки та реалізації промислової стратегії України та її регіонів, підтримці вітчизняного товаровиробника, розвитку малого та середнього бізнесу, розбудові конкурентоспроможний, з високим інвестиційним потенціалом економіки регіонів. Пропозиції промислової спільноти торкаються реалізації проектів у сфері високотехнологічного машинобудування, розвитку гірничо-збагачувальної галузі, транспортно-транзитного потенціалу області тощо. Свої пропозиції учасники Правління спрямують на розгляд вищого керівництва держави.

Водночас учасники правління підтримують створення у Кіровоградській області Громадської антикризової – антикорупційної ради, головна мета якої – консолідація зусиль громадянського суспільства та бізнесу в реалізації Антикризової програми спільних дій влади і бізнесу, державних та регіональних програм розвитку.

ФАКТОР ЧАСУ — ВИРІШАЛЬНИЙ

Анатолій Кінах, президент УСПП**12 червня, «Дзеркало тижня. Україна» №21**

12 червня 2015 Україна вступила в дуже відповідальний етап: запровадження з 1 січня 2016 р. глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі з ЄС потребує створення на українській землі сучасних міжнародних стандартів конкурентоспроможності та верховенства права.

Український союз промисловців і підприємців за підтримки асоціації BUSINESSEUROPE (найпотужнішого бізнес-об'єднання, куди входять організації країн — членів ЄС), Європарламенту та Єврокомісії відкрив своє представництво при Євросоюзі (у Брюсселі 21 квітня ц.р.). Його делегації взяли участь у Європейському бізнес-саміті, в тому числі в дискусії “Торгівля — Європа в глобальній економіці” (Брюссель, 6 травня ц.р.) та в III бізнес-форумі Східного партнерства, який проводився в рамках Саміту Східного партнерства в Ризі 21 травня ц.р. Численні робочі контакти дали можливість зробити висновки щодо якості української підготовки до впровадження зони вільної торгівлі з ЄС, запропонувати європейським колегам варіанти збільшення ефективності співпраці.

Дуже важливо, що УСПП висловлював спільну та консолідовану позицію всього українського бізнесу, думку Антикризової ради громадських організацій, Торгово-промислової палати України,

Федерації роботодавців України тощо. Одним із підсумків зустрічей стало визнання ролі громадянського суспільства в євроінтеграційних процесах. Українськими представниками було заявлено, а європейськими партнерами — схвально сприйнято те, що представники громадянського суспільства, бізнес-асоціацій стають постійними рівноправними партнерами діалогу з євроструктурами та національними урядами.

Ми були чесними перед європейськими партнерами і констатували: Україна цінує і вдячна Європі за допомогу, більш того, вона чекає на її розширення та вдосконалення. Але перший крок, який

матиме вирішальне значення, Україна повинна зробити самостійно — реалізувати структурні реформи, вдосконаливши функціонування всіх гілок влади, посиливши роль громадянського суспільства. Наскільки Україна зможе впоратися з глобальними викликами, про які також ішлося на зу-

стрічах, — економічною кризою, гальмуванням реформ, корупцією, протидією військовій агресії на Сході країни, залежить виключно від нас самих.

Ми мусимо зробити акцент на розбудові промислової сфери, малого і середнього бізнесу, які є стрижнем економіки, формують робочі місця та генерують податки до бюджету. Потребує вдосконалення фінансова, податкова, експортна політика. Це є надзвичайно важливим в умовах економічної кризи та змін для

українських підприємств, передбачених вступом у дію зони вільної торгівлі між Україною та ЄС наступного року. Європа не повинна бути розчарована відсутністю результатів у боротьбі українців з корупцією, тіньовими схемами, нечесними судами, забюрократизованим підприємницьким середовищем, які блокують надходження інвестицій, не дають розвиватися вітчизняному бізнесу. Це наша внутрішня справа — перемогти засилля монополій, олігархічного впливу, домогтися прориву у сфері державних закупівель тощо.

Перед європейцями ми поставили кілька важливих питань щодо вдосконалення фінансової та економічної допомоги.

Прямий шлях завжди коротший

ЄС завжди підтримував розвиток підприємництва в Україні. В рамках Пакета підтримки розміром у 11 млрд євро, підготовленого ЄК у 2014 р., близько 370 млн євро було передбачено для українських малих і середніх підприємств. На жаль, це лише 3%. У 2015 р. ЄС оголосив новий Пакет підтримки — 110 млн євро для малого та середнього бізнесу. Та чи побачить вітчизняний бізнес ці кошти? Ефективність зазначених програм змушує бажати кращого. Перша причина — складна ситуація на внутрішньому банківському ринку (потрапляючи в український банк, кошти можуть бути виділені бізнесу за нашими кредитними ставками, що неприйнятно для бізнесу). Друга — фактичним одержувачем коштів є іноземні фінансові та консультаційні інституції, які використовують їх задля консультацій та освітніх програм. Безумовно, це дуже корисно для бізнесу, але йому потрібен ще й стартовий капітал, й кредитні ресурси. Саме їх немає, тоді як європейські кошти залишаються не до кінця затребуваними. Наша пропозиція — спрямувати кошти європейської підтримки безпосередньо на підприємства,

відпрацювавши механізми контролю прозорого адресного використання.

Інвестиційний інструмент су-сідства (Neighborhood Investment Facility, NIF) — чи він працює?

Отже, виявляється, що гранти ЄС для українського бізнесу практично повністю прив'язані до кредитів. Найсуттєвішою є підтримка в рамках NIF і передбачає часткову (10–15%) компенсацію кредитів, отриманих бізнесом. Але ця допомога обмежується 25 млн євро до 2020 р., що становить лише 7% загального пакета підтримки бізнесу. Зрозуміло, що це майже не впливає на загальноекономічну ситуацію. Українська сторона пропонує відпрацювати механізми, коли фінансова підтримка мала би доходити безпосередньо до бізнесу. В який спосіб? Необхідно надавати гранти саме підприємцям. Є побоювання в нецільовому використанні? Давайте включати механізми подальшого ретельного моніторингу та аудиту, вони існують. Гранти, як і раніше, будуть тісно пов'язані з освітніми програмами, які саме навчають бізнесменів-початківців ефективно використовувати первинний капітал або кредити. Було б доцільно збільшити частку підтримки приватного сектора з боку ЄС, запровадити реальну підтримку не після 2020 р., а вже з 2016-го.

Чи є кредити підйомними?

У “молодих” країнах — членах ЄС місцевий бізнес має можливість отримувати кредити під 3–7%. В Україні кредитна ставка перевищує 30–36% у гривнях і 13–16% в іноземній валюті. Зрозуміло, що підґрунтя до справедливої конкуренції в Україні та для України в ЄС немає. Економічна криза та обвал гривні (до 300% у 2014 р.) призвели до того, що значна частина вітчизняного бізнесу потребує додаткових капітальних інвестицій або кредитних коштів, щоб врятувати

свої підприємства, зберегти робочі місця та забезпечити обслуговування кредитів і сплату податків. В Україні очікували, що програми ЄС стануть фактором стабілізації ситуації в економіці. На жаль, виділені кошти несуттєво допомагають вирішенню проблем. Високі кредитні ставки, про які вже йшлося, є непідйомними навіть для успішного бізнесу, не кажучи про стартапи і малий бізнес. Який вихід? Треба зробити кредити доступнішими. Вони повинні надаватися позичальникам європейськими інституціями за ставками, що є ефективними в ЄС. Посередників, які накладають додатковий відсоток на шляху до підприємства, треба прибрати. Давайте розглядати цей механізм як тимчасовий і надзвичайний, але поки український банківський сектор не одужає, кредитна допомога ЄС за старими схемами виглядатиме як фікція.

Крім того, пропонуємо об'єднати зусилля у справі створення Державного банку розвитку, який повинен акумулювати підтримку ЄС, інші донорські, кредитні кошти та забезпечити фінансування капітальних інвестицій, інноваційних проектів, створення інноваційних та індустріальних парків, підтримки малого, середнього підприємництва тощо.

Чи не є наші побажання завищеними?

А може, навпаки? На саміті Східного партнерства в Ризі оголошено про виділення Україні 1,8 млрд євро фінансової допомоги. Є дуже принциповим, як ці кошти буде витрачено. Економіці, яка потерпає від кризи, вкрай потрібна під-

тримка, і ми воліємо, щоб вона була вчасною та ефективною. Підприємство — от основний суб'єкт економіки, і саме воно повинно відчувати себе частиною Європи, організмом, доля якого не байдужа спільноті, куди воно прагне потрапити.

Попереду — нові випробування

Наші зустрічі в Євросоюзі підтвердили твердість намірів впровадити глибоку і всеосяжну зону вільної торгівлі з Україною починаючи з 1 січня 2016 р. Промисловці і підприємці добре уявляють, наскільки це завдання складне для реального сектора економіки, вітчизняної промисловості. Значна зношеність ос-

новних фондів, високі порівняно з європейськими енерговитрати в процесі виробництва, низька продуктивність праці, несприятливі кредитна, податкова, промислова політика — от лише короткий перелік проблем, долати

які можливо шляхом модернізації, залучення інвестицій, створення доброго підприємницького середовища. Безумовно, основну роботу з підготовки до ЗВТ належить виконувати нам самим. Ще рік тому УСПП та Антикризова рада громадських організацій у складі понад 100 всеукраїнських об'єднань сформулювали перед владою невідкладну вимогу: по-перше, розробити і забезпечити послідовну реалізацію Національної програми адаптації української економіки до умов вільної торгівлі з ЄС (стандарти, технічні регламенти, модернізація), по-друге, підготувати дорожню карту імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом. Треба прискорювати адаптацію

українського законодавства до умов вільної торгівлі з ЄС. В цьому напрямі дещо зроблено: у сфері подолання технічних бар'єрів ухвалено законодавчі акти щодо стандартизації, метрології, технічних регламентів, у сфері подолання санітарних і фітосанітарних бар'єрів — про безпеку харчових продуктів і про ідентифікацію тварин. Необхідні чіткі програми запровадження в Україні технічних і санітарних стандартів Європейського Союзу, взаємного визнання сертифікатів відповідності на продукцію, гармонізації податкового законодавства до положень і норм ЄС.

На наш погляд, уряд на принципах державно-приватного партнерства повинен серйозно зайнятися розширенням горизонтів експортних поставок, допомогти бізнесу у пошуку альтернативних ринків збуту української продукції. Нас дуже тривожить, що у відповідь на безпрецедентні заходи з боку ЄС у 2014 р. — буквальне обнуління ввізних мит для українських товарів, експорт до Європи зріс лише на 2,6%, і це на тлі величезних втрат ринків на сході! Зрозуміло, що уряду потрібно ретельно проаналізувати такі підсумки та запропонувати країні нову експортну політику. Крім того, не можна допустити, щоб країна у міру поглиблення євроінтеграційних процесів стрімко перетворювалася на сировинний придаток і полігон дешевої робочої сили для розвиненого Старого Світу. А такі тенденції існують.

За перші чотири місяці цього року вироб-

ництво продукції машинобудування в цілому скоротилося на 25%, транспортного — на 80, у гнітючому стані судно- та сільськогосподарське машинобудування, на межі зупинки галузеутворююче підприємство ракетно-космічного комплексу — славетний “Південмаш”. Не вирішуючи питання модернізації виробництв, не цінуючи унікального інтелектуального, науково-технічного, кадрового, промислового потенціалу країни, ми прирікаємо державу на “постійне проживання” наприкінці світового рейтингу економічної успішності. Це абсолютно неприпустимо.

Однак, не применшуючи значення роботи всередині держави, український

бізнес розраховує на допомогу колег і партнерів з ЄС. Вважаємо, що процедури із стандартизації та сертифікації в Україні мають бути простішими та доступнішими для бізнесу. Представництво УСПП у Брюсселі внесло пропозиції до ЄС щодо

відкриття акредитованої лабораторії, розширення прав доступу українських підприємств для участі в державних закупівлях Євросоюзу, збільшення квот на безмитну поставку сільськогосподарської продукції на європейський ринок тощо.

Хочу особливо наголосити: я категорично не згодний із думками щодо перенесення започаткування ЗВТ ще на якийсь термін, а такі розмови ведуться... Драматичні події останніх двох років переконали, що час коливань, протистоянь і порожніх декларацій минув. Якби в нас була міцна держава з управлінням без олігархічного впливу та корупційної

складової, існувала управлінська вертикаль за європейськими стандартами (креативні, незаплямовані корупцією фахівці), працювала промисловість, йдучи шляхом модернізації, ми не мали б такої економічної кризи, такого падіння рівня життя населення, анексії Криму, трагедії на Сході.

Нині всім українцям зрозуміло — необхідні реформи і негайно, далі зволікати не можна. Розглядаю євроінтеграцію (певно, найбільшу з усіх реформ, які тільки можна собі уявити) як найпотужніший стимул для виходу з економічної кризи та подальшого економічного зростання. Саме в цьому сенсі УСПП має намір розвивати контакти та співпрацю з інститутами Євросоюзу. І наостанок. І україн-

ські учасники заходів, про які йшлося в цьому тексті, і наші європейські партнери переконані: реалізація зони вільної торгівлі України та ЄС, супроводжувана реформами, приведе до поглиблення економічної інтеграції партнерів на внутрішньому ринку ЄС, якісного прориву на шляху економічного розвитку. Надії додає той факт, що учасники Східного партнерства на саміті в Ризі взяли до уваги та включили у свою підсумкову декларацію саміту рекомендації, надані на бізнес-форумі, і підтримали програми співпраці ЄС на підтримку розвитку підприємництва в Україні.

Більше читайте тут: <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/faktor-chasu-virishalniy-.html>

ІСНУЄ РИЗИК, ЩО ОБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА БУДУТЬ ПРОДАНІ ЗА ЗАНИЖЕНОЮ ЦІНОЮ

Юлія Дрововоз, віце-президент УСПП

Якщо ми починаємо говорити о приватизації державних підприємств, то логічно спочатку відповісти на запитання — що отримає бюджет та економіка України за існуючих стартових умов — загального падіння економіки та розповсюдженості збитковості державних підприємств.

Отже, кілька цифр. У січні-квітні 2015 року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року обсяг реалізованої

промислової продукції знизився на 21,5%, вантажооборот — на 20,4%; експорт — на 32,6%. Падіння ВВП в 2014 р. становило 6,8 %. У II кварталі 2015 року індикатор ділової впевненості у промис-

ловості становить мінус 14% проти 10% у I кварталі 2015 року.

У 2014 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 2451,7 млн. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу), зменшення

капіталу за цей період становить 13 592,1 млн. дол. (у т.ч. за рахунок курсової різниці — 12 246,5 млн. дол.).

На фінансовий стан державних підприємств вплинули російська агресія на Сході, анексія Росією Криму, втрата підприємствами ринків збуту, розрив економічних зв'язків, непродумана монетарна та валютно-курсова політика НБУ, проведення більш жорсткої фіскальної політики, падіння платоспроможності населення тощо.

Навряд чи в когось повернеться язик назвати ці умови сприятливими. Рішення про приватизацію державних підприємств приймається саме в той час, коли є величезна загроза, що об'єкти державного майна будуть оцінені за найменшою вартістю і бюджет отримає найменші кошти від приватизації. Саме тому перша вимога до приватизації – ретельний аналіз ситуації на кожному підприємстві, що висувається на продаж, врахування усіх ризиків та загроз.

Але зрозуміло – бюджет потребує додаткових надходжень, він не здатний утримувати збиткові підприємства, платити людям зарплату тощо. Уявіть, що лише НАК «Нафтогаз України» завершив минулий рік зі збитками у 62,5 млрд. грн.. Однак саме в руках держави зосереджені активи, продаж яких за безцінь може більше підірвати економіку України.

Що взагалі відбувається на державних підприємствах України? 28 квітня Міністерство економічного розвитку і торгівлі опублікувало перший річний огляд 100 найбільших державних підприємств України – на ці підприємства припадає 80% доходів та 90% активів усього державного сектору. До речі, публікація

цього звіту стала першим кроком на шляху до прозорості та покращення управління державним сектором економіки. Державний сектор є найбільшим роботодавцем країни, забезпечуючи робочими місцями близько 1 млн. осіб.

За даними на кінець вересня 2014 року, в Україні налічується понад 3 тисячі державних підприємств, але лише 1833 з них працюють. Як зазначається у звіті, найбільші державні підприємства закінчили 2013 рік із сукупним збитком у 16 млрд. грн., а за результатами 9 місяців 2014 року фінансові результати цих підприємств ще погіршилися – сукупний зби-

ток зріс до 74,7 млрд. грн. Немає жодного сумніву, що ефективність управління діяльності державних підприємств бажає кращого.

Міністерство аграрної політики та продовольства інформує, що лише 20% з 571 державних

підприємств галузі приносять прибуток. Решта зруйновані і навіть слугують ширмою для фінансових зловживань. Результати нещодавніх перевірок міністерства показали некомпетентність 38 керівників держпідприємств. Фінансовий результат великих та середніх підприємств АПК різної форми власності обвалився з 21,1 млрд. грн. у 2013 році до 0,9 млрд. гривень в 2014р.

Але чи є рецепт прискореного продажу державного майна в приватні руки єдиним виходом з положення? На наш погляд, твердження, що держава не може бути ефективним власником, є хибним. Нині багато ведучих країн світу демонструють приклади ефективності держави

в якості власника, в деяких з них частка держсектору складає від 20 до 40 %. Насправді ринку однаково, хто є власником – приватна особа чи держава. Головне – чи приносить підприємство прибуток, чи витримує змагання конкурентоспроможності, чи впроваджує механізми модернізації, чи забезпечує працівників роботою з гідною зарплатнею.

Думається, продажу в першу чергу підлягають неефективні підприємства, які здійснюють виключно комерційну діяльність і не є стратегічними, не пов'язані з державними та важливими соціальними функціями. Саме сюди має прийти ефективний власник, вкласти інвестиції і довести підприємство до ладу. Існують дієві механізми покращення управління держпідприємствами. Шлях до цього – незалежний аудит, відкрита фінансова звітність, курси на заміщення посади керівництва, якщо компетентні інстанції визнали його неефективним. Навіть у чинній програмі з МВФ передбачено впровадження моделі управління держмайном, яка містить прозорість, корпоративне управління тощо.

Отже, може варто сто раз відміряти і один відрізати?

Правовою підставою для заявленої приватизації слугує постанова КМУ № 271 від 12.05.2015р. «Про проведення прозорої та конкурентної приватизації в 2015 році». Але голова Антикризисної ради громадських організацій, президент УСПП Анатолій Кінах наголосив, що процеси приватизації знаходяться поза законо-

давчим полем, суперечать Конституції України. Законом України «Про приватизацію державного майна» передбачено, що процес приватизації на конкретний період має розпочатися з підготовки та затвердження Державної програми приватизації власності, яка розробляється Фондом держмайна строком на три роки з зазначенням мети, завдань з забезпечення та очікуваних результатів приватизації. В Україні термін виконання попередньої програми сплив в 2014 році, а нової ніхто не розробляв. «Жодного поспіху і непрозорої метушні у приватизаційному процесі бути не повинно, бо

йдеться про найважливіші державні активи, по суті – національне багатство», – наголосив президент УСПП.

Отже, постанова КМУ № 271 ставить завдання у 2015 році приватизувати 13 українських державних операторів

морських портів, Одеський припортовий завод, «Сумихімпром», «Центренерго» з усіма держчастками, що залишилися у держави на підприємствах теплової генерації та обленерго, вугільні підприємства та шахти, концерн «Укрторф», «Електронмаш» тощо. Всього у списку на приватизацію 286 об'єктів, при цьому ще 43 об'єкти внесені до переліку заборонених до приватизації, для продажу яких необхідне рішення українського парламенту.

Мінагрополітики ініціює роздержавлення 254 підприємств. З них 101 буде приватизоване через розпаювання. Планується також і реорганізація інших 158 підприємств з подальшою приватизацією.

Читаєш цей список, і складається враження, що на продаж виставлено все. Чи немає тут намагання за будь-яку ціну наповнити бюджет, не дбаючи про завтрашній день? Найбільшу тривогу, безумовно, викликає намір продати стратегічні підприємства, які тому так і названі, що забезпечують економічну, енергетичну, оборонну, транспортну, продовольчу безпеку України. Недаремно їх приватизація неможлива без ухвалення окремого закону. Саме тут необхідні найретельніші техніко-економічні обґрунтування, прорахування усіх ризиків та загроз, чіткий прогноз безумовної вигоди для держави, тому що віддати стратегічні об'єкти в недобрі руки – все рівно що впустити чужих людей у власну оселю.

І ще одне. Готуючись до приватизації, дуже важливо передбачити, щоб виручені кошти не слугували «латанню дірок» в бюджеті, не йшли на проїдання, а були спрямовані на реконструкцію та модернізацію підприємств, нові технології та інновації, їх належну підготовку до поглиблення інтеграції та впровадження зони вільної торгівлі з ЄС, щоб кожний приватизаційний договір містив програму заведення новим власником інвестицій у виробництво.

З приводу всіх дискусійних та сумнів-

них питань в УСПП нещодавно відбувся круглий стіл «Приватизація державних підприємств: що отримає бюджет та економіка України». Учасники обговорення висловили багато критичних зауважень, в той же час не відмовилися від необхідності проведення приватизації. Вимоги експертів УСПП, Антикризової ради громадських організацій увійшли в звернення, яке спрямовано Президенту України. Цей серйозний документ варто вивчити повністю <http://uspp.ua/zvernennya-do-prezidenta-ukra%D1%97ni-z-privodu-privatizacz%D1%96%D1%97-derzhavnogo-majna.html>. Але головні моменти я б хотіла процитувати окремо.

Отже, необхідно зробити процедуру приватизації об'єктів державної власності прозорою та ефективною, виключивши з неї політичну складову та усунувши фінансово-промислові групи. Не варто забувати, що приватизація вирішує завдання інвестиційної привабливості та поліпшення інвестиційного клімату; розвитку ділових зв'язків з інвесторами; забезпечує захист національних інтересів та безпеки України; стимулює розвиток державного управління. І найважливіший момент – приватизація має бути публічною, супроводжуватися ретельним громадським контролем.

ДУМКИ ЕКСПЕРТІВ АНТИКРИЗОВОЇ РАДИ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ ЩОДО ПРИВАТИЗАЦІЇ

Анатолій Кінах, голова АРГО, президент УСПП

Закон України про приватизацію державних підприємств чітко формулює головну мету приватизації державної власності в Україні – підвищення соціально-економічної ефективності, конкурентоспроможності підприємств і економіки Украї-

ни в цілому, залучення інвестицій, в тому числі ресурсів від приватизації державної власності для реалізації структурних реформ. Отже, основна мета – залучення ефективних власників та інвестицій для зростання конкурентоспроможності національної економіки.

Має принципове значення те, що стосується передприватизаційної підготовки. Нормативні вимоги передбачають дуже серйозну роботу з підвищення вартості державних активів, які готуються до приватизації, щоб отримати максимальний ефект в момент конкретної ситуації на підприємстві з врахуванням кон'юнктури ринку.

Акцент повинен робитися на зобов'язаннях покупця

стати інвестором, забезпечити конкурентоздатний розвиток підприємства.

Необхідні умови рівноправного доступу до об'єктів приватизації з боку потенційних інвесторів. Це питання є одним з найвирішаль-

них, коли мова йде про стислий час. Є проблематика відносин з державою-агресором. Необхідно відпрацювати не просто заборону доступу суб'єктів з держави-агресора до приватизації стратегічних підприємств України, повинні бути відпрацьовані механізми з недопущення використання офшорних компаній, інших методів перереєстрації власності тощо, бо інакше ми можемо мати дуже недружній вплив на подальший розвиток. Є приклади, коли приватизація стратегічних підприємств проводилася непрозоро, без контролю виконання умов акту купівлі-продажу, і потім підприємство в стислі терміни перетворювалося в банкрута чи в металобрухт (або за рахунок приватизації знищувався конкурент, який заважав компаніям інших держав

на європейських і світових ринках). Ці специфічні умови дуже впливають на національні інтереси, тому обов'язково мають бути враховані.

Приватизація не має сприяти перетворенню країни в сировинну державу, треба зробити все, щоб зберегти позиції України у виробництві науково-технічної, складної, інтелектуальної продукції з високою доданою вартістю. І в нас в багатьох секторах є такі можливості.

Тому в ході приватизації треба визначати пріоритети, щоб впливати на формування конкурентоспроможної структури нашої економіки.

Давайте не боятися складних питань. Чи ми хочемо за підприємство отримати макси-

мальну суму, чи ми хочемо, щоб воно обов'язково збереглося, розвивалося, бо має принципове значення для України та її національної безпеки? Можна віддати за умовну одну гривню, але під серйозні інвестиційні зобов'язання. Повинен бути адресний підхід, і це необхідно записати в державну програму приватизації.

Леонід Козаченко, народний депутат України, голова Української аграрної конфедерації

Зараз дуже поспіхом приймаються різні рішення про прискорення приватизації землі. Йдеться, наприклад, що в нас 10-11 млн га землі можуть бути використані в сільськогосподарському виробництві, що до цієї землі прив'язані об'єкти держав-

ного призначення. Мовляв, це все треба терміново виставляти на приватизацію та продавати якомога скоріше. Неправильно! Якщо йдеться про ринок землі, є законодавчі обмеження купувати юридичним та фізичним особам 100 га або 300 га. А нинішня приватизація пропонує виставляти сотні тисяч га без ніяких обмежень. За покупцями можуть стояти іноземці, які нині законом категорично не допускаються до приватизації землі принаймні протягом 10 років! Ось вам приклад, де ми можемо дуже багато втратити і натомість нічого не отримати.

В той же час очевидно, що міністерство аграрної політики не є ефективним власником. Нині воно має більше тисячі суб'єктів господарювання державного підпорядкування, з яких близько 600 ведуть баланс, і тільки менше 70 з них мають прибутки, тобто 10% є прибутковими. 90% є збитковими, і це не сталося впродовж останніх рік-півтора, це було вже 5-10 років тому. За цілою низькою показників наше міністерство є унікальним, в світі немає жодного міністерства, яке б мало понад 500 підприємств, підпорядкованих напяму міністру.

Мінагрополітики є дев'ятим в світовому рейтингу агрохолдингом, тому що має в обробці сумарно понад 0,5 млн га землі. Чи може бути міністерство

агрохолдингом, чи можна з Києва забезпечити ефективне управління структур, які займаються вирощуванням пшениці, кукурудзи, інших с/г культур, виробляють молоко, м'ясо тощо? Відповідь очевидна.

Треба зробити аудит цих суб'єктів господарювання і виставити їх на прозорий продаж, при цьому забезпечити максимальний громадський контроль за процедурою приватизації та її публічність.

Віктор Романюк, народний депутат України

Ризики сьогоднішньої приватизації полягають в тому, що система працює інертно, по тій канві, як і 23 роки поспіль. Погано, що ми цього не усвідомлюємо. Нам потрібно змінити повністю світогляд, філософію приватизації, і розвернути державну машину в зовсім іншому напрямку, нам принципово потрібен сьогодні ефективний власник.

Юрій Крук, президент Асоціації морських портів України

Скажіть, як можна приватизувати 13 морських портів одним пакетом? Это сегодня не укладывается ни в какие рамки. Каждый порт отличается друг от друга. Если говорить про порт Скадовск, то его можно приватизировать, он работает примерно по нулям. А если говорить про

порт Южный, который в год дает больше 500 млн грн прибыли, тут все иначе. Для него если и нужна (надо еще хорошо подумать), то другая форма приватизации – концессия, например. То есть – каждый порт требует отдель-

ного подхода. Все это должно быть выписано в новой государственной программе приватизации, которую надо обязательно обсуждать с портовиками, их ассоциациями и общественностью.

Карлос Авалян, бізнес-тренер

Какие шаги могут стать первоочередными? Первое – создать жёсткие правила управления предприятиями с государственными корпоративными правами. Нужно записать эти правила в кодексе (законе) управления государственным предприятием. Такой кодекс мог бы создать условия конкурентности и близости по технологиям управления к частным предприятиям.

Следующее, возродить институт менеджеров как сотрудников, имеющих полномочия принимать решения и отвечающих за их последствия.

Конкурентное назначение на должности – это движение в правильном направлении.

И последнее. Недавно узнавал, какая зарплата у директора госпредприятия. Это 4-7 тыс грн.

Разве в этих условиях директор мотивирован на достижение стратегических целей? Думаю, что нет. Ещё есть задача мотивировать сотрудников среднего звена, создать правила управления, исходя из целей предприятия на основе оценки действий и оплаты по результатам.

В настоящее время управление украинскими госпредприятиями является затратным и неэффективным. Согласен, что нет принципиальных различий функционирования государственных и частных предприятий, определяющим является различная степень влияния собственников на управление своими активами, в том числе и государственного собственника – государственно-

ми активами. Целесообразно в первую очередь сформировать современный менеджерский контингент, внедрить систему управления по целям, обеспечить внедрения стратегического менеджмента, практиковать тренинговые и другие подготовки по формированию базовых компетенций менеджеров.

Станіслав Дубко, голова правління ГО «Платформа розвитку публічно-приватного партнерства»

Почему приватизацию затеяли сейчас? На мой взгляд, ответ достаточно очеви-

ден: мы работаем по программе МВФ, один из пунктов которой предусматривает проведение приватизации. Однако взаимодействие с МВФ – это тоже переговорный процесс. Есть моменты, по которым можно искать какие-то

компромиссы, какие-то промежуточные решения. Я тоже являюсь приверженцем рыночной экономики и считаю государство неэффективным собственником, более того – зачастую недобросовестным собственником, когда часто не соблюдаются его интересы, кто-то работает себе на карман на государственных активах. Но при всем том, что структуру экономики нужно менять, государству не нужно делать это поспешно, на основе серьезных стратегий. Что мы можем получить, проводя приватизацию сейчас? Давайте подумаем, какой инвестор придет сейчас в украинскую экономику, это вряд ли будет крупный иностранный инвестор. А раздавать госсобственность

кому попало – неправильно.

Возможный альтернативный вариант – это государственно-частное партнерство или публично-частное партнерство, как это называется в международной практике. Мы сейчас находимся в процессе формирования законодательной базы. В Украине с 2010 года существует законодательство, но оно не решает всех вопросов, не защищает инвестора. Я надеюсь, на этой сессии будет принят новый закон, который устранил основные риски для инвестора, даст зеленый свет проектам государственно-частного партнерства. Нам предстоит увидеть, как действительно государство может вести партнерство с бизнесом (18 июня закон был принят в первом чтении).

В Украине было много плохого опыта, концессии проходили непрозрачно, государство отдавало активы в пользование частному собственнику, который попросту на них обогащался. В то же время добросовестный инвестор мог быть выкинут из про-

екта при смене власти или политической ситуации. Поэтому я очень рад услышать, что при УСПП создается комиссия публично-приватного партнерства. Она позволит расширить экспертную работу, дать возможность украинским инвесторам понять, как отдельные проекты могут стать прямой альтернативой приватизации. При проекте государственно-частного партнерства государство не лишается права собственности на объекты, оно передает их в пользование на длительный срок, 10-20 лет, для того чтобы инвестор не боялся за свои активы. Есть долгосрочная перспектива, уверенность в том, существенные средства бу-

дут направлены на модернизацию инфраструктуры. Речь идет о портах, дорогах, жилищно-коммунальном хозяйстве. Государство отдает себе отчет в том, что не в состоянии инвестировать в эту сферу, продажа сейчас не луч-

ший вариант, нужно искать альтернативное решение, которое позволит привлечь средства, при этом не теряя контроля над активами.

ВИХІД – РОЗВИВАТИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО

Олексій Пуха, партнер юридичної фірми «Пуха і партнери», голова Комісії з питань розвитку публічно-приватного партнерства в Україні при УСПП

З моменту перший кроків приватизацій-

них процесів в Україні пройшло 23 роки. Прийняття закону України про приватизацію державного майна розпочало початок відчуження об'єктів державної та комунальної власності. Я переконаний, що умови, в яких знаходилася держава

на той час і знаходиться сьогодні, є кардинально різними. Сьогоднішній курс має бути спрямований на зміцнення національних інтересів України, захист її територіальної цілісності та економічної незалежності, підвищення авторитету країни на міжнародній арені, зростання притоку іноземного капіталу.

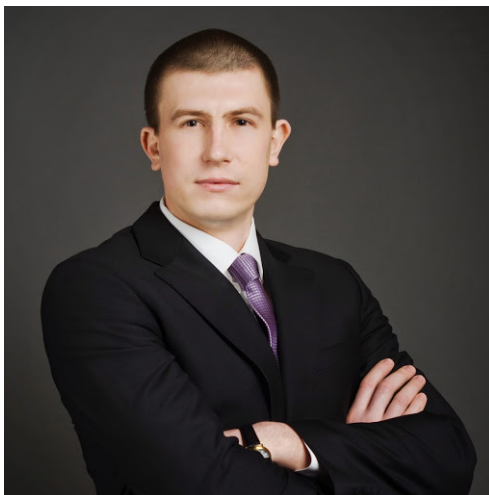
Що ми бачимо в підсумку приватизації попередніх років? Вона вилучала кошти на проїдання, про розвиток й не йшлося. Хіба наповнення бюджету в такий спосіб здатне вирішити системні проблеми, що формувалися десятиліттями?

Які є альтернативні шляхи таким підходам? Державно-приватне партнерство – це реальна і ефективна форма залучення коштів іноземних інвесторів в державний сектор економіки. Воно успішно використовується в світі і є сталою світовою практикою.

Хочу пояснити переваги державно-приватного партнерства в порівнянні з приватизацією. Приватизація – це відчуження об'єктів назавжди, яке зменшує національний фонд України, забирає в неї стратегічні важливі підприємства. Державно-приватне партнерство – це не тільки вибір партнера за ціною, а й за технічним рішенням. Воно завжди передбачає модернізацію виробництва, запровадження нових технологій, адже інакше іноземний партнер не буде заводити кошти.

Механізм державно-приватного партнерства передують аналіз ефективності залучення коштів, формування фінансової моделі. Кошти мають працювати кожного дня, адже вони знаходяться в реальному секторі економіки, в тери-

торіальних громадах, на підприємствах комунального та державного значення. Приватний і державний партнери працюють злагоджено, оскільки обидва учасники зацікавлені в досягненні спільної мети. Це не є відчуження об'єкту,

коли отримали кошти і забули. Це постійна, щоденна робота з створення прибутку кожного дня. А відповідно – збільшення робочих місць, збільшення внутрішнього валового продукту.

Договори і угоди державно-приватного партнерства укладаються не на місяць або рік, це десятки років, тому забезпечується

кругообіг коштів на проектах протягом значного проміжку часу.

Зауважимо, що інвестори шукають можливість ввійти у справи з державою на більш конкурентних, ринкових механізмах, оскільки приватизація – це достатньо бюрократизований, часто політично заангажований процес. Розвиток ділових зв'язків з інвестором та країнами інвесторів – це завжди збільшення товарно-грошового обороту.

Як правильно було сказано, багато підприємств знаходяться на стадії банкрутства, і виведення цих підприємств на приватизацію може тривати роками. В свою чергу, вмiла робота з іноземними коштами забезпечить реанімацію цих підприємств, збільшить внутрішній валовий продукт в цілому. Слід також враховувати, що механізми державно-приватного партнерства передбачають прозорість, відкритість, широке залучення громадськості до процесів управління.

Не можна продавати все з молотка. Прикладів безгосподарності безліч. Підприємства Укрспирт складається з десятка

підприємств, і кожне з них є унікальним з своїм менеджментом, активами, проблемами і здобутками. І тому одним пакетом вирішувати такі складні питання

неможливо. Слід задумуватися над використання форм державно-приватного партнерства.

НАМ ПОТРІБНА ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ІНДУСТРІЇ

Сергій Прохоров, перший віце-президент УСПП

Перехід України до сталого розвитку вимагає значних змін в економічній, екологічній та соціальній сферах. Навіть якщо ми торкнемося лише виробничої діяльності, постане питання екологічної відповідальності бізнесу, все частіше звучить поняття «створення екологічної індустрії в Україні». Саме такий підхід має призвести не тільки до реальних змін в інфраструктурі житлово-комунального господарства, а й в цілому до змін в економіці, суспільстві.

Екологічна індустрія – це взагалі дуже широке поняття, куди би я включив «екологізацію» будь-якого чинного виробництва з повною модернізацією брудних, небезпечних для здоров'я людей підприємств, розширення випуску екологічних продуктів харчування і товарів повсякденного вжитку (з врахуванням того, що збільшення пропозиції та попиту, «оживлення» ринку поступово призведе до зниження ціни на ці товари), екологічний туризм, грамотну та системну пропаганду екологічних підходів серед промислово-підприємницького загалу та

населення. Треба відпрацьовувати рівновагу економіки, соціальної сфери та екології.

Проблема побутових відходів в Україні загострюється з кожним роком. Рішення знаходиться в побудові сміттєспалювальних заводів. Але на практиці бачимо, що

навіть контейнера для сміття у нас імпортні, і це попри проголошений курс на імпортозаміщення. Переконали: контейнера, приладдя для утилізації сміття, заводи, устаткування – це все може і повинно бути вітчизняного виробництва.

Це буде краще для держави із точки зору ремонтпридатності цього обладнання і супроводження в експлуатаційному напрямку, отримання податків в бюджет, створення нових робочих місць. Лише такий підхід призведе до реального покращення якості життя.

Коли ми говоримо про водовідведення, відразу ж наголошуємо на застарілому обладнанні, яке потребує модернізації. І ця проблема є загальною для всіх міст, селищ всієї України. Системи водовідведення застарілі не тільки фізично, а й морально, адже будувалися ще за радянських часів. На закордонному прикладі

можемо прослідкувати, що технології пішли далі: ніхто не перекачує каналізацію на десятки кілометрів – це не економічно, не ефективно. Навіть в такій простій справі, як водопроводи, потрібні нові технології. Ця філософія якраз і лягла в підтекст поняття «екологічна промисловість».

Наразі Європа користується очисними спорудами закритого типу, тобто вони всі ховаються під землю. Користуватися імпортними новаціями складно, адже їх не просто завезти з закордону зі зрозумілих причин – дорого, багато складних бюрократичних процедур тощо. Крім інших, є транспортні проблеми через величезні габарити цих споруд.

І коли ми говоримо про кризовий стан української економіки, то розуміємо – необхідно навчитися самостійно виробляти обладнання за сучасними технологіями, яке призведе до змін екологічного стану нашої держави.

Як відомо, сьогодні всі відходи, поля фільтрації, відстійники продукують пил, який забруднює повітря. А його можна ефективно переробляти в органічні добрива.

Є усі можливості створити замкнутий цикл, коли українські заводи будуть виготовляти обладнання, щоб відходи зібрати, переробити і дати суспільству власний екологічно-чистий продукт.

Цю систему необхідно розвивати, якщо йдеться про заміщення палива, природного газу. Як відомо, біогаз можна виробляти зі сміття, відходів водоочищення, органічних відходів, які у нас є у величезній кількості. Джерела цих забруднень

нині вкрай негативно впливають і на екологічний стан довкілля, і на здоров'я людей. А це все – цінна сировина для подальшого виробництва.

Що таке рівновага економіки, соціальної сфери та екології? Ми бачимо ситуації, коли люди виходять протестувати проти зведення нового корпусу птахофабрики тощо. Вони праві, таке виробництво провокує страшне екологічне забруднення. Виходить, якщо суспільство не має екологічної промисловості, воно само створює соціальні конфлікти, додаткову напругу. А навіщо, якщо відходи птахофабрик – надзвичайно якісний продукт для виробництва біогазу та добрив ново-

го покоління? Підприємці бажають кращого – розширити виробництво, створити робочі місця, але, не подбавши про відходи, про замкнутий цикл, створюють проблеми і для себе, і для суспільства. Екологічна промисловість покликана такі протиріччя зняти.

От жахливий приклад: в річку Дніпро щорічно спускають близько 600 млн. тон бруду. Скільки ж вона може витримати? Як ще жива фауна і флора? Якщо ми зараз не побудуємо екологічну промисловість, якщо ми і далі будемо забруднювати навколишнє середовище, то ми вже не встигнемо його очистити. Необхідно активніше використовувати світовий досвід. Наведу невеличкий приклад. У 1986 році я перший раз був в Лондоні. Ніколи не забуду річку Темза, де текла буре жижа, навіть не вода, там не могла жити риба. А зараз в Темзі живе лосось – уявіть, якою чистою стала вода. Безумовно, це гарний досвід, і цим шляхом ми маємо

рухатися.

Все в природі і виробництві, людському суспільстві між собою взаємозв'язане і працює за принципом ланцюговій реакції. Якщо відсутня турбота про екологію, то в нас «перекошене» суспільство. Якщо зростає напруга в соціальній сфері, проблеми будуть і в економіці. Якщо люди будуть протестувати проти того, що повітря надзвичайно забруднене і не можна ним дихати, то це мінус для власника, мінус для працівника, мінус для бюджету. Скрізь будуть мінуси.

Ми прагнемо до рівноваги шляхом впровадження сучасних екологічних технологій. Але для досягнення успіхів необхідно змінювати суспільну думку, ставлення підприємців до цього напрямку, і тоді ми побачимо реальний результат.

Вирішити частину названих питань покликаний проект УСПП з литовською компанією «Traidenis» – заводом-виробником комплексів для біологічної очистки стоків із склопластику. Участь братимуть й регіональні відділення УСПП, і підприємці, які зацікавлені або зацікавляться цим проектом.

Сьогодні ми готуємо проекти, щоб в різних містах України підприємці були готові будувати хоча б невеликі очисні споруди (100-200 куб. м. на добу). Ця практика допоможе змінити бачення і проектувальників, і комунальників, і

всього суспільства, яким має бути підхід до вирішення проблеми очищення навколишнього середовища. Наприклад, всім відомо, що подати воду легше, ніж зробити водовідведення. Бо вода йде під тиском, провів труби, і все. Однак за законодавством Європи, за санітарними європейськими вимогами стоки мають бути настільки очищеними, щоб не мати ні запаху, ні бруду, не нести ніякої шкоди, щоб ще раз бути використаними в технічних цілях.

Виробництво комплексних заводів з переробки сміття, очищення стоків, виробництва біогазу, – це якраз та перспектива, яка може вирішити величезну низку проблем: створення робочих місць, загрузку машинобудівних підприємств, відродження інженерного класу. Цей напрямок – новий кластер в економічному розвитку України.

Виконуючи такі завдання, не можна чекати докорінних змін дуже швидко, адже це повільний еволюційний рух. Цей процес повинен спиратися і на людську свідомість, і на те, щоб у бізнеса з'явилася соціальна відповідальність, що в свою чергу змінить ставлення суспільства до бізнесу. Але я впевнений, що ми знайшли дієвий шлях, який може прискорити рух в Європу, глобально змінити не тільки інфраструктуру, економіку, а й життя українців.

ГРОМАДСЬКА РАДА ПРИ ПОДАТКОВІЙ НА ІВАНО-ФРАНКІВЩИНІ ПРОСИТЬ НЕ ВВОДИТИ ОБОВ'ЯЗКОВІ ПРО

Доопрацювати норми про 10% та 5% мито на закордонні товари, а також відмовитися від ідеї повсюдного застосування реєстраторів розрахункових операцій просять податківців представники бізнесу Івано-Франківщини. Нещодавно при Головному управлінні ДФС в облас-

ті створено Громадську раду, головне завдання якої – здійснення громадського контролю за діяльністю місцевих органів ДФС. Вона має можливості інформування керівництва податківців про недоліки чи порушення в діях окремих посадових осіб, ініціює для розгляду актуальні для

платників податків питання, у тому числі зауваження чи скарги щодо діяльності працівників територіальних органів ДФС. До складу ради увійшли представники громадських організацій області, підприємці та професійні аудитори. Заступником голови ради було обрано заступника голови правління РВ УСПП в Івано-Франківській області Ростислава Кукурудза.

Активісти одразу висунули фіскальному органу ряд вимог та пропозицій з метою покращення ділового клімату в області та в цілому по Україні.

«Зокрема, ми висловили думку, що мито 10% для товарів 1-24 групи слід застосовувати виключно для готової продукції з метою захисту вітчизняного товаровиробника, натомість для сировини, з якої виробляються продукти харчування і яка не може бути вироблена чи вирощена в Україні, слід скасувати цей збір. Наприклад,

шоколад обкладається митом, а какао, з якого виробляється шоколад чи кондитерські вироби, не повинні зайвий раз оподатковуватися. Саме така преференція дасть змогу реально захистити вітчизняного виробника і стимулюватиме переробну та харчову галузь. Мито для товарів інших 5% теж потребує перегляду, особливо щодо обладнання, запчастин, машин та механізмів. На наш погляд, існування такого додаткового збору не стимулює, а навпаки – гальмує модернізаційні та інноваційні заходи для всієї промисловості», – вважає Ростислав Кукурудз.

Також представники малого бізнесу звернулися до податківців з пропозицією щодо скасування обов'язкового застосування касових апаратів РРО для підприємців 2-ої групи. Таке нововведення, на їхню думку, руйнує саму філософію спрощеної системи обліку, повідомив Р.Кукурудз.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ЗАВОД «ТЕМП» УСПІШНО ОСВОЮЄ ЄВРОПЕЙСЬКІ РИНКИ

ПАТ «Завод «ТЕМП», яким керує член правління Союзу промисловців і підприємців Хмельницької області Іван Праворський, уже 85 % своєї продукції відправляє на експорт.

«Ми продовжуємо нарощувати співпрацю з західними фірмами. Наприклад, відомі автомобільні концерни BMW та Volkswagen отримали перші партії нашої продукції, а це спеціальне оснащення, виготовлене саме на «Темпі», – повідомив Іван Праворський.

Експорт є для заводу пріоритетом номер один. Як наголошує його керівництво, його вдається розширювати та підтримувати

завдяки наполегливій роботі колективу з вдосконаленню технологій, оптимізації витрат. Детальний аналіз цих напрямків дає можливість тримати конкурентоспроможність на високому рівні і постійно оновлювати лінійку виробів, пропону-

вати клієнтам і на зовнішніх, і на вітчизняному ринках продукцію, яка відповідає вимогам часу.

© Український союз промисловців і підприємців

Редактор: Людмила Жук

Журналіст: Аліна Тітова

Дизайн та верстка: Ірина Шеліхова

Шановні колеги, Ваші думки, побажання та пропозиції, зокрема і інформаційні матеріали, які б Ви хотіли розмістити на сторінках «Вісника УСПП», прохання надсилати за адресою uspptitova@ukr.net.

Телефон: (044) 536-96-32